

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A kutatási keretprogramok végrehajtásának egyszerűsítése

(COM(2010) 187 végleges)

(2011/C 48/22)

Előadó: **Gerd WOLF**

2010. április 29-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A kutatási keretprogramok végrehajtásának egyszerűsítése

COM(2010) 187 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2010. szeptember 1-jén elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2010. szeptember 15–16-án tartott, 465. plenáris ülésén (a 2010. szeptember 15-i ülésnapon) 114 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás és ajánlások

1.1 Az Európai Unió kutatási keretprogramjainak hatékonyságát és vonzerejét javítani kell. Ehhez egyszerűsíteni kell végrehajtásukat.

1.2 Ennek megfelelően az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság közleményét, és alapvetően egyetért az abban előterjesztett javaslatokkal.

1.3 Az EGSZB üdvözli továbbá a Versenyképességi Tanács 2010. május 26-án e témával kapcsolatban megfogalmazott következtetéseit.

1.4 A részben nagyon eltérő szabályok és eljárások szerint működő különböző részprogramok és azok eszközeinek fokozódó diverzifikációja az EU kutatásfinanszírozásának központi problémájává vált. Ez a pályázók és a támogatás kedvezményezettjei számára már-már alig áttekinthető komplexitáshoz vezetett, amelyet a különböző tagállamok és az ottani támogatásnyújtók eltérő szabályozásai csak fokoznak.

1.5 Az EGSZB ezért az érintett szabályok és eljárások fokozatos harmonizációját javasolja: első lépésként az EU kutatásfinanszírozásában, majd hosszú távon a tagállamok egymás közötti és az Európai Bizottsággal ápolt viszonyában is. Az Európai Kutatási Térség csak ekkor válna teljessé.

1.6 Az EU kutatásfinanszírozásához a szabad mozgástér és az ellenőrzés közötti jobb egyensúlyra van szükség. Ez a szabályok kialakítására és gyakorlati alkalmazásukra egyaránt vonatkozik. Az EGSZB egy bizalmi alapú módszer követését és annak az európai kutatásfinanszírozás középpontjába való állítását ajánlja. Ebben az összefüggésben az EGSZB támogatja az Európai Bizottságnak a kutatás terén elfogadható hibakockázat szintjeinek növelésére vonatkozó javaslatát. ⁽¹⁾

1.7 További konkrét lépésként – messzemenően az Európai Bizottság közleményét követve – az EGSZB az alábbiakat ajánlja:

— a kedvezményezettek elfogadott, szokásos elszámolási eljárásainak elismerését a hatályos tagállami jogszabályok keretében,

— a szabályok megfelelő és hatékony alkalmazását a gyakorlatban,

— választható opcióként átalányösszegek megállapítását, de nem a csökkentett támogatás elfedésére: a számítás alapjául a tényleges költségek szolgálnak,

— az eljárások lehető legnagyobb mértékű koherenciáját és átláthatóságát,

— a jogszabályok és eljárások minél nagyobb stabilitását és folytonosságát,

— tapasztalt, nemzetközileg elismert szakértők kijelölését elegendő döntési mozgástérrel rendelkező koordináló tisztviselőkké,

— világos eljárásokkal meghatározott és koherens ellenőrzési stratégiát,

— a szoftvereszközök továbbfejlesztését,

— a héra visszatéríthetőségét,

⁽¹⁾ Ezzel kapcsolatban lásd még: COM(2010) 261 végleges.

- egyszerűsítéseket kimondottan a kkv-k számára,
- megbízható, világos és időben rendelkezésre álló útmutatókat (használati utasításokat) a támogatási programokról és eszközökről.

1.8 Az EGSZB mindaddig alapvetően szkeptikusan viszonyul az Európai Bizottságnak ahhoz a távolabb mutató javaslatához, hogy a következő keretprogram az „eredményalapú támogatást” alternatív támogatási módszerként vegye figyelembe, ameddig az Európai Bizottság nem készít olyan részletes és feltáró jelentést, amelynek alapján objektív módon megítélhető, hogy mit kellene vagy lehetne ez alatt érteni a folyamatmenetben. Ettől függetlenül természetesen minden kutatásfinanszírozás elsődleges feladata és szellemisége a fontos és újszerű ismeretek megszerzése kell, hogy legyen, ehhez a legjobb és leghatékonyabb út kiválasztása, valamint az, hogy a szabályzatokat és azok alkalmazását e célnak rendelje alá.

1.9 A jogi-adminisztratív és pénzügyi szabályok és folyamatok egyszerűsítése mellett azonban a tudományos és tematikus pályázati, elbírálási és monitoringeljárások egyszerűsítése ugyanolyan fontos a szélsőséges túlszabályozás és sokféle európai, nemzeti, regionális és intézményi jelentéstételi kötelezettség, pályázati eljárás, elbírálási illetve értékelési és engedélyezési eljárás stb. csökkentése és harmonizációja érdekében.

2. Az Európai Bizottság közleménye

2.1 Az Európai Bizottság közleményének célja az Európai Kutatási Keretprogram végrehajtásának további egyszerűsítése. A közlemény elsődlegesen finanszírozási kérdésekkel foglalkozik.

2.2 A közleményben bemutatott, a további egyszerűsítésre szolgáló lehetőségek három fő irányvonalba sorolhatók:

- 1. irányvonal: egyszerűsítési javaslat és támogatáskezelés a meglévő szabályok szerint,
- 2. irányvonal: a jelenlegi költségalapú rendszer szabályainak kiigazítása,
- 3. irányvonal: a költségalapú finanszírozás felváltása eredményalapú finanszírozással.

2.3 Az első irányvonal olyan folyamatok és eszközök gyakorlati szempontú javítását mutatja be, amelyek végrehajtását az Európai Bizottság már megkezdte.

2.3.1 A második irányvonal meglévő szabályok olyan módon történő módosításával foglalkozik, amely lehetővé tenné a szokásos számviteli gyakorlat szélesebb körű elfogadását (beleértve az átlagos személyi költségeket), a speciális feltételek számának csökkentését, a kkv-k tulajdonos-ügyvezetőire vonatkozó rendelkezések bevezetését, valamint a támogatott pályá-

zatok kiválasztási folyamatának megváltoztatását. Ezen megoldási modell keretében a javaslatok többsége a jövőbeni keretprogramok kialakításra vonatkozik.

2.3.2 A harmadik irányvonal olyan lehetőségeket mutat be, amelyek szélesebb körű jövőbeni változtatásokat vetítenek előre az eredményalapú támogatás bevezetésével. Ez lényeges elmozdulást jelentene a pénzügyi ellenőrzéstől a tudományos-műszaki ellenőrzés felé.

3. Általános megjegyzések

3.1 **A K+F-keretprogram jelentősége, hatékonysága és vonzereje.** A K+F-keretprogram az európai versenyképesség és jólét fenntartásának és erősítésének, az új „Európa 2020” stratégia teljesítésének és az Európai Kutatási Térség kialakításának egyik legfontosabb közösségi eszköze. Ezért a kutatási keretprogramot a lehető leghatékonyabb módon kell megvalósítani. A keretprogramban való részvétel a legkiválóbb tudósok és intézetek mellett az ipar és a kkv-k számára is vonzó kell, hogy legyen: megérje, és kitüntetésnek számíson az abban való közreműködés. Ehhez nélkülözhetetlen, hogy a támogatás kedvezményezettjei számára vonzó és hatékony adminisztratív és pénzügyi keretfeltételek legyenek adottak.

3.2 **Szükséges egyszerűsítés.** Összességében a múltban és a jelenben is egyértelmű igény mutatkozik az eljárások és szabályok jelentős javítása és egyszerűsítése iránt. Az EGSZB ezért már többször figyelmeztetett a kutatási keretprogram alkalmazásával kapcsolatos folyamatok egyszerűsítésére, és megelégedéssel állapította meg, hogy az ezzel kapcsolatos első intézkedések megvalósítására már a hetedik kutatás-fejlesztési keretprogramban sor kerül.

3.3 **A Tanács következtetései.** Ennek megfelelően az EGSZB üdvözli a Tanács 2010. május 28-án megfogalmazott következtetéseit. ⁽²⁾ Az EGSZB további elemzései és ajánlásai az e dokumentumban említett szempontok elmélyítését és támogatását szolgálják.

3.4 **Elvi támogatás.** Az EGSZB alapvetően üdvözli az Európai Bizottság kezdeményezését és a közleményben ismertett szándékokat és opciókat. Számos javasolt intézkedés alkalmas arra, hogy jelentős javulást idézzon elő, ezért ezeket az EGSZB teljes mértékben támogatja. Ez vonatkozik például a meglévő szabályok szerinti egyszerűsítési javaslatra és támogatáskezelésre vagy a támogatás kedvezményezettjeinek nemzetileg elfogadott, szokásos könyvelési és számviteli gyakorlatának szélesebb körű elfogadására. Ezzel azonban a jelenlegi komplexitás fő okai még nem szűnnek meg, csak enyhülnek. A hosszabb távú törekvéseknek ezért a közös belső piac és az Európai Kutatási Térség elveinek értelmében a problematika fő okainak megszüntetésére is kell irányulniuk.

⁽²⁾ Az Európai Unió Tanácsa, 2010. május 28. Az európai kutatást és innovációt támogató egyszerűsített és hatékonyabb programok – A Tanács következtetései, 10268/10. sz. dokumentum.

3.5 A jelenlegi komplexitás fő oka. Az EU kutatásfinanszírozásának egyik fő problémája az európai uniós programok és eszközök fokozódó diverzifikációja. Az évek során kialakult támogatási eszközöknek és programoknak részben saját, nagyon különböző támogatási szabályzataik és eljárásaik vannak (mint az EUMSZ. 187. cikkében említett közös technológiai kezdeményezések, a 185. cikkben szereplő kezdeményezések, az EIT, az ERA-Net-ek, a PPP stb.). A támogatás kedvezményezettjei számára mindez csak fokozza az összetettséget. Ez nemcsak az alkalmazott eszközök hatékonyságát rontja, hanem a keretprogram vonzerejét is a legkiválóbb tudósok számára. Ezzel pedig a keretprogram veszít sikerességéből.

3.5.1 A tagállamok eltérő szabályozásai. Ezt a komplexitást fokozzák az egyes tagállamok és a nemzeti szinten működő, a támogatási projektekből lényeges, gyakran döntő szerepet játszó támogatásnyújtók részben igen eltérő szabályozásai. A problémakör teljes jelentőségének érzékeltetése érdekében emlékeztetnünk kell arra, hogy az Európai Bizottság által támogatott közel összes projekt (kivéve az Európai Kutatási Tanács, az ERC projektjeit) esetében feltétel **legalább három tagállam (!)** kutatóinak és támogatásnyújtóinak részvétele.

3.6 A szabályozások harmonizációja. Az EGSZB ezért az Európai Kutatási Térség megvalósításáért felelős valamennyi szereplőnek azt ajánlja, hogy a K+F-keretprogramban csökkentsék a jogi-adminisztratív és pénzügyi szabályok e különbözőségét és sokféleségét. **A K+F-keretprogramokat érintő szabályozások harmonizációjára/egységesítésére és csökkentésére** van szükség. A keretprogram bevált támogatási eszközeit meg kell határozni és kongruens módon tovább kell vinni. A keretprogramokon belüli valamennyi európai K+F-támogatási intézkedésre egységes jogi keretet kell alkalmazni.

3.7 Távlabbi cél. Távlabbi cél lenne ugyanakkor, hogy a támogatási projektek és elszámolási eljárások (ezzel kapcsolatban lásd még a 4.1. pontot) egységesítésére való törekvés ne csak a K+F-keretprogramon belül, hanem a tagállamok egymás közötti és az Európai Bizottsággal fenntartott viszonyában is megjelenjen. Ezáltal elhárulhatna a tudósok tagállamok közötti fokozottabb mobilitását gátló legismertebb akadályok közül néhány. Összességében ez fontos lépés lenne az Európai Kutatási Térség kiteljesülése felé. Jóllehet, ez a fontos cél ma még utópisztikusnak tűnhet, megvalósítása sok türelemmel, kitartással és lépésről-lépésre sikeres lehet. **Hiszen pontosan e cél elérése lenne az a lényeges lépés, amellyel az Európai Kutatási Térség teljessé válhat.**

3.7.1 Pluralizmus a kutatásban. Az ilyen egységesítések ugyanakkor semmiképp sem vezethetnek a kutatási módszerek, kiindulópontok és a témaválasztás EGSZB által szükségesnek tartott pluralizmusának korlátozásához.⁽³⁾ A (kutatásban megvalósuló) pluralizmus nem pazarlás, hanem az optimalizálás

lához és a fejlődéshez szükséges eszköz az új ismeretek és képességek keresése során, valamint a tudományos fejlődés elengedhetetlen („sine qua non”) feltétele.

3.8 Egyensúly a szabad mozgástér és az ellenőrzés között. Alapvetően a szabad mozgástér és az ellenőrzés megfelelő arányára van szükség. Ez a szabályok kialakítására és azok gyakorlati alkalmazására egyaránt vonatkozik. Amíg az egyszerűsítés a szabályok szintjén nem valósul meg, addig a **szabályok** rugalmasabb és pragmatikus gyakorlati **alkalmazása** még sürgetőbbé válik. A szabályok alkalmazása és értelmezése során a hatékony projektbonyolítás és eszközfelhasználás előnyt élvez a hibakockázatok elkerülésével szemben. A részvételi szabályok és a költségvetési rendelet elvont módon megfogalmazott szabványai mérlegelési mozgástérrel biztosítanak ehhez. Ezeket a szabványokat következetesen, az optimális kutatásfinanszírozás és a hatékony eszközfelhasználás jegyében kellene alkalmazni. Az EGSZB ezért emlékeztet azon korábbi ajánlásaira, amelyek értelmében az Európai Bizottságon belül alapvetően nagyobb döntési mozgástérrel kell hagyni az egyes döntéshozóknak, és ezzel összefüggésben nagyobb toleranciát kell biztosítani a hibakockázatokkal szemben. *Az egyesek által elkövetett hibáktól vagy a nem megfelelő egyéni viselkedéstől való félelem nem vezethet túlszabályozáshoz vagy mindenki akadályozásához. Ugyanez érvényes a támogató szervezetek és a kutatók munkamódjára is.*

3.9 Bizalmon alapuló módszer. A költségelszámolásban megállapított hibák vagy tévedések többnyire a támogatási kritériumok összetettségére vezethetők vissza és rendszerint nem csalárd jellegűek. Ezért a hibákat, tévedéseket vagy a csalást egyértelműbben meg kellene különböztetni egymástól. Az EGSZB ennek érdekében egy bizalmon alapuló módszer követését és annak az európai kutatásfinanszírozás középpontjába való állítását javasolja a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Bizottságnak. Ebben az összefüggésben az EGSZB támogatja az Európai Bizottságnak a *kutatás terén elfogadható hibakockázat szintjeinek növelésére vonatkozó javaslatát.*⁽⁴⁾

3.10 Hozzáértő és elkötelezett tisztviselők. Az Európai Bizottságnak a K+F-keretprogramban a feladatai végrehajtásához olyan hozzáértő tisztviselőkre van szüksége, akiknek tudományos szakmai kompetenciáját a nemzetközi tudományos közösség is elismeri.⁽⁵⁾ E szakemberek optimális eredmények és hatékony programvégrehajtás iránti elkötelezettségét a zavarba ejtő komplexitás, a lehetséges eljárási hibák és azok következménye miatti aggodalom nem veszélyeztetheti a szükségesnél nagyobb mértékben. Ez azonban azt is jelenti, hogy a keletkezett hibákért nem kell mértéken felül felelniük. Ezért is szükséges az egyszerűsítés, a rugalmasság és a jobb érthetőség.

⁽⁴⁾ Ezzel kapcsolatban lásd még: COM(2010) 261 végleges.

⁽⁵⁾ Az EGSZB hivatkozik az HL C 44 2008.02.16., 1. o. sz. dokumentumra, amely 1.12. pontjában már ajánlasként fogalmazta meg a következőt: „Az EGSZB szükségesnek tartja, hogy a támogató szervezetekben, különösen az Európai Bizottságban tudományos területen bizonyítottan kiváló szakértő tisztviselők működjenek közre, akik igen jól, huzamos ideje és tartósan ismerik az adott szakterületet, annak sajátosságait és specifikus »köreit«. (A rendszeres állásrotáció [job rotation] ebben az esetben kontraproduktív!)”

⁽³⁾ HL C 44 2008.02.16., 1. o.

3.11 Az átláthatóság mint kiegészítő ellenőrzési mechanizmus. Az Európai Bizottságon belüli döntéshozók EGSZB által ajánlott és a hatékonyságot szolgáló nagyobb döntési mozgástere elkerülhetetlenül további tévedések vagy kedvezményezések lehetőségét rejti magában. Mivel azonban az EGSZB mindig rámutatott arra, hogy a kutatásfinanszírozásban is teljes nyíltságra és átláthatóságra van szükség, a tájékozott felhasználói közösség és annak reakcióival a potenciális hibák tovább korrigálhatók.

3.12 A folytonosság és a stabilitás jelentősége. Az ilyen komplex rendszerek kezeléséhez nehéz tanulási folyamatra és rutinra van szükség; ez az Európai Bizottság tisztviselőire és a támogatás potenciális kedvezményezettjeire – főként a kkv-kra, amelyek nem engedhetik meg maguknak, hogy csak ezekért a kérdésekért önálló jogi osztályokat működtessenek – egyaránt vonatkozik. Az eljárás megbízható folytonossága ezért nemcsak a jobbiztonságot növeli, hanem inherens módon a rendszer további kezelését is egyszerűsíti. Ennélfogva minden tervezett változást – akkor is, ha az az egyszerűsítést szolgálja – mérlegre kell tenni a folytonosság és a stabilitás esetleges megszűnésével szemben: **a tervezett egyszerűsítésnek jelentős többletértéket kell hordoznia a folytonosság és a stabilitás esetleges megszűnéséhez képest.**

3.13 A tudományos pályázati és elbírálási eljárások egyszerűsítése. A jogi-adminisztratív és pénzügyi szabályok és folyamatok (3.6. és 3.7. pont) egyszerűsítése mellett azonban ugyanolyan fontos a tudományos és tematikus pályázati, elbírálási és monitoring-eljárások egyszerűsítése is annak érdekében, hogy egyszerűsíthetők, adott esetben összevonhatók és a feltétlenül szükségesre csökkenthetők legyenek az európai, országos, regionális és intézményi szintű jelentési kötelezettségek, kérelmezési, jóváhagyási, értékelési és engedélyezési eljárások stb. Az EGSZB sajnálja, hogy az Európai Bizottság közleményében ez a szempont egyáltalán nem szerepel. Az EGSZB ezért újfent azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság a tagállamokkal és azok képviselőivel való egyetértésben törekedjen a sokféle, egymást gyakran átfedő intézményi, nemzeti és európai szintű pályázati, monitoring- és értékelési eljárás harmonizálására és összevonására. Ezzel tenni lehetne a magasan képzett kutatók – általában a humán tőke – felesleges „elhasználódása” ellen. Ezzel kapcsolatban a hetedik keretprogram keretében ugyan már történt előrelépés, e feladat nagyobb része azonban még megoldásra vár. A potenciális megoldási kísérletek során figyelni kell arra, hogy a tagállamok részvételi aránya a grémiumokban és bizottságokban továbbra is megfelelő legyen a támogatási döntések meghozatalának folyamatában.

4. Részletes megjegyzések

4.1 A tagállamok elszámolási gyakorlata. A „szokásos számviteli gyakorlat” Európai Bizottság által javasolt „szélesebb körű elfogadása” az EGSZB véleménye szerint valóban jelentős egyszerűsítéshez vezetne. Ez azonban csak akkor igaz, ha ez valóban azt akarja jelenteni – és az Európai Számvevőszék is elfogadná –, hogy a K+F-keretprogramokban is az egyes tagállamok kutatásfinanszírozásra vonatkozó hatályos nemzeti támogatási szabályai szerint lehet eljárni és elszámolni. Az EGSZB ugyan tisztában van azzal, hogy ez bizonyos mértékig egyenlőtlen bánásmóddhoz vezethet, de ezt a megvalósult egyszerűsítés javára el kell fogadni. Az EGSZB ezért nyomatékosan ajánlja,

hogy az Európai Bizottság e javaslatát valóban hatékonyan és korlátozás nélkül, minden költségkategóriára vonatkozóan, az itt bemutatott pontosítás jegyében valósítsák meg.

4.1.1 A héa visszatéríthetősége. Egyes kutatási projektek esetén a héa is a keletkező költségek közé tartozik. Az EU költségvetési rendelete lehetővé teszi a héa bizonyos feltételek melletti támogathatóságát. A legtöbb európai támogatási programban már meg is valósul ez a szabályozás. Az EGSZB ezért azt ajánlja, hogy héa-t a jövőben a K+F-keretprogramok is megtéríthető költségként ismerjék el.

4.2 A szabályok sokféleségének csökkentése. A különböző programok és eszközök terén érvényes szabályok sokféleségének csökkentése sürgetően szükségesnek tűnik (lásd még a 3.6. pontot). Ennek ellenére nem kell a támogatás valamennyi kedvezményezettje számára egyetlen megoldásra törekedni, mert ez a módszer még az egyszerűsítés szempontja szerint sem tudja figyelembe venni a K+F-programokban részt vevők különböző érdekeit. Ezért célszerű lenne legalább a szervezetek jelenlegi megkülönböztetését megtartani. Az EGSZB ezért azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság által e címen javasolt, minden szervezeti és tevékenységi típusra vonatkozóan egységes finanszírozási keret bevezetésére ne kerüljön sor.

4.3 Kísérleti „léggömbök” engedélyezése. A szabályok sokféleségének csökkentése és a szabályozások folytatólágossága és stabilitása iránti igény (lásd még: 3.12. pont) azonban nem vezethet a rendszer megbénulásához. Az új eszközöket ezért előbb kísérleti „léggömbként” kellene engedélyezni és kipróbálni, mielőtt döntés születik normál szabályok keretében történő alkalmazásukról.

4.4 Egyértelmű meghatározások és útmutatók: használati utasítás. Pontosan az összetett rendszerekben – a szereplők hatékony cselekvésének lehetővé tétele érdekében – döntő fontosságú a fogalmak, szabályzatok, eljárások és folyamatok világos és egyértelmű meghatározása. Ez vonatkozik az Európai Bizottság által készített megbízható útmutatók és „használati utasítások” kellő időben történő rendelkezésre bocsátására is. Az útmutatóknak egyrészt elegendő mozgásteret kell biztosítaniuk ahhoz, hogy a támogatás kedvezményezettjeire vonatkozó különböző keretfeltételeket megfelelő módon vegyék figyelembe. Másrészt olyanoknak kell lenniük, hogy a támogatás kedvezményezettjei hagyatkozhasanak a bennük foglaltakra. Ez az igény nem áll ellentmondásban a szükséges rugalmassággal, hanem éppen ellenkezőleg: lehetővé teszi annak maradéktalan érvényesítését. Az EGSZB pontosan ebben a tekintetben véli különösen problémásnak az Európai Bizottság javaslatainak legutolsó és valóban forradalmi újításokat tartalmazó részét (lásd a lenti 4.8. pontot).

4.5 Koherens ellenőrzési stratégia. Az Európai Bizottság jövőbeni ellenőrzési stratégiája az egyszerűsítési folyamat lényeges eleme (lásd még a 3.9. és a 4.1. pontot). Az EGSZB ezért a K+F-keretprogram hatékonyságának növelése és az adminisztratív eljárások egyszerűsítése érdekében az ellenőrzési stratégia újradefiniálását ajánlja. Ezen a helyen azokat a feltételeket is világosan meg kellene határozni, amelyek szerint felül kell vizsgálni a tagállamokban alkalmazott, meglévő számviteli gyakorlatokat – beleértve a személyi költségekre vonatkozó átlagos adókulcsok potenciális elszámolását is.

4.6 **A költségátalány szélesebb körű alkalmazása a jelenlegi költségalapú megközelítésben.** Az EGSZB alapvetően egyetért az Európai Bizottság e javaslatával, amely mindenképpen különböző költségneveket érinthet. Az Európai Bizottság ebben a **kkv-k részvételi feltételei javításának** lehetőségét is látja. Az EGSZB egyetértése azonban csak azzal a megkötéssel érvényes, hogy az átalányoknak fedezniük kell a tényleges ráfordításokat, nem szolgálhatnak csökkentett mértékű támogatás elfedésére, és kizárólag opcióként kínálhatók fel.

4.6.1 **A tényleges költségek mint az átalányösszegek meghatározásának alapja.** A pénzügyi támogatás nagyságának – azaz a felajánlott átalányösszegeknek is – alapvetően a támogatások kedvezményezettjeinek tényleges költségeihez kell igazodniuk. Az európai kutatási programokban való részvétel csak akkor válik – a befektetendő adminisztratív és egyéb ráfordítás ellenére – a legjobb teljesítőképességű szervezetek számára is vonzóvá, ha a K+F-keretprogram keretében nyújtott támogatás nagysága megfelelő mértékű. Csak ekkor érhető el teljesen a verseny- és innovációs képesség területén kitűzőtt célok.

4.7 **Stabil projektvezetési szoftvereszközök.** A webes alapú rendszerek alkalmazása a projektek teljes ideje alatt – a pályázat benyújtásától a projekt zárásáig – az Európai Bizottság és a pályázók oldalán egyaránt komoly lehetőséget kínál az adminisztratív ráfordítás számottevő csökkentésére. Ebben a tekintetben az Európai Bizottság ez irányú törekvései kifejezetten üdvözlendők. Az Európai Bizottság által készített és a pályázók által használandó eszközöknek ugyanakkor hibátlanul együtt kell működniük. Azonban még ha a 7. keretprogramban kifejlesztett új szoftvereszközök meg is könnyítik az Európai Bizottságon belüli folyamatokat, ez nem mehet a pályázók rovására. A beta verziós szoftverek (pl. NEF) és az inkonzisztens dokumentumstruktúrák (pl. a projektfázisok között) ugyanis az összes pályázónál felesleges többszörös fordítást okoznak. Az EGSZB azt ajánlja, hogy ezt a szempontot valamennyi projektfázisban és minden szinten vegyék figyelembe, és a jövőben még több erőforrást fektessenek a szoftvereszközök továbbfejlesztésébe.

4.8 **A költségalapú finanszírozás felváltása eredményalapú finanszírozással.** Az Európai Bizottság azt javasolja, hogy különösen újszerű egyszerűsítésként és alternatív támogatási koncepcióként már a következő, nyolcadik kutatási keretprogramban mérlegeljék a költségalapú finanszírozásról az ered-

ményalapú finanszírozásra történő áttérést. Mivel minden kutatásfinanszírozás elsődleges feladata és szellemisége a fontos és újszerű ismeretek megszerzése és ehhez a legjobb és leghatékonyabb út kiválasztása, ez a javaslat első ránézésre különösen vonzóan tűnik. A szabályokat és azok alkalmazását ugyanis természetesen éppen e feladat szolgálatába kell állítani, és ennek kell alárendelni.

4.8.1 **Egyelőre szkepszis.** Konkrét eredmények a priori meghatározása kutatási projekteknél problémát jelenthet; ez a szerződéses kutatás jellemzőit viseli magán. Ez nemcsak odaítélési és adójogi problémákat vet fel, hanem a kutatás lényegének értelmezésére vonatkozó kérdéseket is. Milyen eredményre vezet az alapkutatás? Ezért az EGSZB mindaddig alapvetően szkeptikusan viszonyul az Európai Bizottság e javaslatához, ameddig az Európai Bizottság részletes és feltáró anyaga alapján nem tudja objektív módon megítélni, mi értendő konkrétan eredményalapú támogatás alatt, és mely eszközök kerülnének itt alkalmazásra. Az EGSZB szerint kételyeit az Európai Bizottság óvatos hozzáállása is alátámasztja, amely ezzel kapcsolatban így nyilatkozik: *Az eredményalapú megközelítésekhez az egyes projektek szintjén gondosan meg kell határozni a várt eredményeket és körültekintő elemzés során kell meghatározni az [...] átalányösszegeket.* Az EGSZB ezért alapos és átgondolt vitát ajánl az összes potenciális résztvevő körében, amelynek eredményeként – a konkrét lépések megtétele előtt – elkészülhet egy újabb, az eredményalapú kutatásfinanszírozással kapcsolatos, világosan fogalmazó közlemény.

4.8.2 **Megvalósíthatósági tanulmány és meghatározások.** A bemutatott okokból az EGSZB üdvözlölné egy eredményalapú támogatásra vonatkozó megvalósíthatósági tanulmányt (lásd még a 4.3. pontot) elkészítését annak érdekében, hogy e támogatás konkrét esélyei, kockázatai, problémái és a potenciális egyszerűsítés lehetőségei objektív módon megítélhetők legyenek. Az „eredményalapú kutatásfinanszírozás” fogalma helyett talán jobban megfelelnek olyan fogalmak, mint például „kutatásalapú projektfinanszírozás” (TRANS E science-based funding) vagy „programalapú kutatásfinanszírozás”.

4.8.3 **A kkv-k speciális igényeinek figyelembe vétele.** A támogatás később elérendő, bizonytalan kimenetelű projekteredményekhez való kötése különösen a kkv-k számára jelenthet problémát. Ha a támogatások Európai Bizottság általi jóváhagyása bizonytalan lenne, akkor például nehezen lenne elérhető egy szükséges kiegészítő finanszírozás.

Kelt Brüsszelben, 2010. szeptember 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Mario SEPI

(⁶) A Herbert Reul (EP-képviselő) elnöklésével működő, a hetedik keretprogram végrehajtásáért felelős informális munkacsoport javaslata.